

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΑ – ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ

- μετανάστευση
- προσφυγικά ρεύματα
- μετεγκατάσταση
- αποδημία

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

- ❖ **ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ** : Είναι ο κάθε πολίτης , που εγκαταλείπει ακούσια (χωρίς τη θέλησή του) τη χώρα του, εξαιτίας πολέμου και εξαιτίας της καταδίωξης του λόγω πολιτικών-θρησκευτικών-ιδεολογικών φρονημάτων. Συνήθως, το Κράτος αδυνατεί να εξασφαλίσει στον πολίτη τα δικαιώματά του και προσφεύγει για προστασία σε μία νέα χώρα υποδοχής. Η σύμβαση για την καθιέρωση του καθεστώτος των προσφύγων υπεγράφη το 1951 από τα Ηνωμένα Έθνη και βασίζεται στην Οικουμενική διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου, που υπεγράφη το 1948 από τον ΟΗΕ.
- ❖ **ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ** : Προέρχεται ετυμολογικά από το μετα+ ναίω(διαμένω), δηλαδή εγκαθίσταμαι σε έναν νέο τόπο. Ο μετανάστης ,θεωρείται κάθε πολίτης , που εγκαταλείπει τη χώρα προέλευσής του εθελούσια (με τη θέλησή του), για να εγκατασταθεί σε μια νέα χώρα υποδοχής. Συνήθως, προβαίνει σε μια αντίστοιχη ενέργεια , έχοντας οικονομικά κίνητρα, έτσι ώστε να εξασφαλίσει μια ποιοτικότερη ζωή.
- ❖ **ΧΩΡΑ ΠΟΕΛΕΥΣΗΣ** : Είναι η χώρα, από την οποία θα επιχειρήσει ο πρόσφυγας ή ο μετανάστης να μετακινηθεί προς μια νέα πατρίδα.
- ❖ **ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ** : Είναι η χώρα, προς την οποία θα επιχειρήσει ο πρόσφυγας ή ο μετανάστης να εγκατασταθεί και να ξεκινήσει μια νέα ζωή.

ΛΟΓΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ :

1. Η κακή οικονομική κατάσταση, που επικρατεί στην χώρα προέλευσης

Οι συνθήκες οικονομικής ύφεσης , που μπορεί να βιώνει μια χώρα, πυροδοτούν καταστάσεις εξαθλίωσης, πείνας και έντονης ανεργίας. Όλα τα παραπάνω, σε συναρμογή με μηδαμινές κρατικές παροχές (εξασφάλιση ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης), ωθούν ορισμένους ανθρώπους και τις οικογένειές τους να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους, με στόχο την εξασφάλιση καλύτερων επαγγελματικών απολαβών και μιας ποιοτικότερης ζωής.

2. Η απουσία επαγγελματικής αποκατάστασης και ανέλιξης

Ακόμα και σε χώρες ,που δε βιώνουν οικονομική δυσπραγία και τα ποσοστά ανεργίας δε χαρακτηρίζονται ιδιαίτερα υψηλά , υπάρχουν ορισμένοι πολίτες , που επιθυμούν να εγκαταλείψουν τη χώρα τους, έτσι ώστε να έχουν μία καλύτερη επαγγελματική απορρόφηση στο αντικείμενο , που έχουν σπουδάσει και πιθανώς εξειδικευτεί. Κάποιες άλλες χώρες , αναγνωρίζουν πλήρως όλα τα προσόντα των υποψηφίων εργαζομένων και ανταμείβουν, υπέρ το δέον, την επαγγελματική τους κατάρτιση τόσο οικονομικά όσο και ηθικά. Τα άτομα αυτά ,είναι σε θέση να ανελιχθούν αξιοκρατικά στα ανώτατα επαγγελματικά και κοινωνικά στρώματα της χώρας , που θα τα φιλοξενήσει.

3.Αναζήτηση ποιοτικότερης και εξειδικευμένης εκπαίδευσης :

Η έλλειψη ευκαιριών μόρφωσης στις χώρες προέλευσης, συχνά παροτρύνει ορισμένους πολίτες να επιλέξουν μια ξένη χώρα για την πραγματοποίηση των σπουδών τους. Ορισμένες φορές , υπάρχει ανεπαρκές ή μηδαμινό ακαδημαϊκό σύστημα σπουδών , με αποτέλεσμα οι εν δυνάμει σπουδαστές να είναι ανήμποροι να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές, να αποκτήσουν μια πολυπόθητη τεχνογνωσία και να εξειδικευτούν πάνω σε ένα αντικείμενο. Παράλληλα, μπορεί να εκλείπουν από τη χώρα προέλευσης σχολές , που προωθούν τις εικαστικές τέχνες και τη μόδα. Οπότε, όσοι άνθρωποι επιθυμούν μια επιμόρφωση πάνω στο πολιτιστικό κομμάτι επιλέγουν μια χώρα , που θα είναι ικανή να τους παρέχει τέτοιου είδους ευκαιρίες.

4.Προβλήματα πολικής φύσεως, που ταλανίζουν ένα έθνος :

Η ύπαρξη αυταρχικών καθεστώτων, οι διώξεις πολιτικών αντιφρονούντων, η έλλειψη ελευθεριών οδηγούν ορισμένους πολίτες στην εθελούσια μετεγκατάσταση τους σε μια καινούργια χώρα, που δε θα καταπατά τα πολιτικά τους δικαιώματα. Ταυτόχρονα ,η τάση αναζήτησης των πατρογονικών εστιών από τις μειονότητες, οι πολεμικές και εμφύλιες συγκρούσεις, σε συνδυασμό με την αποστέρηση της εθνικής ανεξαρτησίας κάποιων κρατών(π.χ. Αρμένιοι) έχουν παρωθήσει πολλούς ανθρώπους στην οικειοθελή αποχώρησή τους από τον τόπο διαμονής τους.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΝΤΟΠΙΖΟΝΤΑΙ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

1.Οικονομική οπισθοδρόμηση, καθώς αποκόπτεται το πιο παραγωγικό κομμάτι του πληθυσμού , που είναι οι νέοι άνθρωποι, οι οποίοι είναι σε θέση να οδηγήσουν τη χώρα σε ευημερία ,τόσο με τις καινοτόμες ιδέες τους, όσο και με την όρεξη για εργασία. Συνήθως ,το κομμάτι αυτό της παραγωγής μιας χώρας σπάνια επιστρέφει και έτσι εκείνη υποδουλώνεται οικονομικά και πολιτικά σε ισχυρότερες χώρες, Παράλληλα, μένει πίσω ο γηραιότερος πληθυσμός, ο οποίος δε συνδράμει ούτε στο κομμάτι της υπογεννητικότητας, ούτε στο κομμάτι της οικονομικής ανόρθωσης της χώρας.

2.Διαρροή επιστημόνων, το επονομαζόμενο "brain drain". Χιλιάδες, νέοι κυρίως επιστήμονες, καταφεύγουν στο εξωτερικό, με απότοκο την εξασφάλιση μιας καλύτερης επαγγελματικής αποκατάστασης και κατοχύρωσης κοινωνικών δικαιωμάτων πρόνοιας. Αυτοί οι επιστήμονες θα συντελούσαν στην πρόοδο της χώρας προέλευσης και θα οδηγούσαν στην οικονομική και πολιτισμική

ευημερία. Δυστυχώς , τα οφέλη της επιστημονικής τους συνεισφοράς , τα καρπώνεται η χώρα φιλοξενίας.

ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

1.Οι ίδιοι οι μετανάστες αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης. Δυσκολεύονται να εξασφαλίσουν μια ικανοποιητική εργασία , που θα τους αποφέρει οικονομικές απολαβές , για να συντηρήσουν τους ίδιους , καθώς και την οικογένειά τους. Συχνά είναι ανήμποροι να εξασφαλίσουν και έναν τόπο διαμονής. Οι προσδοκίες τους καταρρίπτονται και απογοητεύονται, επειδή θεωρούσαν ότι θα είχαν ως προορισμό τη «γη της επαγγελίας» και μια ιδανική και ανέμελη ζωή.

2. Επιπρόσθετα, οι μετανάστες αντιμετωπίζουν προβλήματα προσαρμογής στα νέα δεδομένα , όπως τον οργανικό αναλφαβητισμό, εξαιτίας της άγνοιας ενός καινούργιου τρόπου ομιλίας, διαφορετικών ηθών , εθίμων, διαφορετικής νοοτροπίας, νομικού πλαισίου και πολιτικών αξιών.

3.Εγείρονται στους μετανάστες συναισθήματα κατωτερότητας , ανασφάλειας και άγχους. Έρχονται συχνά αντιμέτωποι με το φόβο του άγνωστου, ο οποίος ανέκαθεν τρόμαζε τους ανθρώπους. Αντιμετωπίζουν εχθρικό και ανταγωνιστικό κλίμα από τον εντόπιο πληθυσμό και φυσικά έντονη δυσaréσκεια και καχυποψία. Πολλές φορές, οι εντόπιοι επιρρίπτουν τις ευθύνες στους μετανάστες για τα υψηλά ποσοστά ανεργίας της χώρας τους, παρόλο που κάτι ανάλογο δεν υφίσταται. Μάλιστα, δεν είναι λίγες οι φορές , που οι μετανάστες πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης από τους εντοπίους. Οι εντόπιοι συχνά τους εκμεταλλεύονται, για να διεκπεραιώνουν χειρωνακτικές και δύσκολες εργασίες έναντι ευτελών οικονομικών απολαβών και φυσικά ανασφάλιστης εργασίας.

4.Οι μετανάστες περιθωριοποιούνται από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, υφίστανται κοινωνικό ρατσισμό και διαμένουν σε πιο υποβαθμισμένες περιοχές (γκέτο) .Η απόρριψη αυτή, επιφέρει αναταραχές και βίαιες αντιδράσεις από πλευράς μεταναστών. Ακόμα, η απουσία ενός κράτους πρόνοιας και η εκμετάλλευσή τους στο πλαίσιο της παραοικονομίας, τους οδηγεί σε παραβατικές συμπεριφορές (κλοπές) , ώστε να μπορέσουν να επιβιώσουν.

5. Οι μετανάστες, που δε διασφαλίζουν μια μόνιμη άδεια παραμονής στη χώρα υποδοχής, είναι ανίκανοι να εγκλιματιστούν στις εντόπιες πολιτισμικές συνθήκες και να αναπτύξουν αισθήματα σεβασμού προς τη χώρα φιλοξενίας. Επιτείνονται ο ρατσισμός και η εμπάθεια και δε διασφαλίζεται η κατοχύρωση των πολιτικών και κοινωνικών τους δικαιωμάτων. Έτσι, ο ανθρωπισμός και η αλληλεγγύη καταπατώνται στο έπακρο.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ :

1.Οικονομική ωφέλεια για τις χώρες υποδοχής. Οι μετανάστες προσφέρουν φτηνό εργατικό δυναμικό και συχνά προτιμώνται για τη διεκπεραίωση χειρωνακτικών εργασιών, οι οποίες υποτιμώνται από τους εντόπιους κατοίκους. Έτσι, αυξάνεται η παραγωγικότητα και μειώνεται το κόστος παραγωγής. Μάλιστα, οι οικονομικά εύρωστες χώρες απορροφούν μετανάστες υψηλού μορφωτικού και επιστημονικού επιπέδου, γεγονός που συμβάλλει στην περαιτέρω πολιτισμική και οικονομική ανάπτυξη των χωρών υποδοχής.

2. Οι ίδιοι οι μετανάστες αναβαθμίζουν την ποιότητα της ζωής τους , εφόσον εγκαθίστανται σε αναπτυγμένες χώρες, που τους προσφέρουν ικανοποιητικές οικονομικές απολαβές, καθώς και κοινωνικές παροχές (ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ασφαλιστική κάλυψη).

3. Προάγεται ένα πνεύμα διεθνούς αλληλεγγύης. Η αλληλεπίδραση με τους μετανάστες ενημερώνει και ευαισθητοποιεί τους λαούς σχετικά με τα προβλήματα , που αντιμετωπίζουν και συνεπώς επέρχεται μια ουσιαστική πολιτικοποίηση των ανθρώπων και περιστελλεται ο εθνικισμός και η κοινωνική περιθωριοποίηση των αλλοεθνών αυτών στοιχείων.

4. Συνάπτονται υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις ανάμεσα στους μετανάστες και στους εντοπίους και με τον τρόπο αυτόν ανταλλάσσονται γόνιμα πολιτισμικά στοιχεία και προωθείται ο πολιτισμός . Η αλληλεπίδραση αυτή , μεταφέρει καινούργιες ιδέες , ήθη , έθιμα , που δίνουν συνήθως μια πνευματική ώθηση στον πολιτισμό της χώρας φιλοξενίας.

5. Σε ορισμένες περιπτώσεις , όπου εντοπίζεται επαναπατρισμός ομογενών μεταναστών , τονώνεται το αίσθημα της εθνικής συνείδησης και συχνά ενισχύεται δημογραφικά, πνευματικά και οικονομικά η χώρα υποδοχής.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΥ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

1. Έλεγχος της εισόδου προσφύγων- μεταναστών σε μια χώρα , ώστε να μη διαρραγεί ο κοινωνικός ιστός και να μπορεί η εκάστοτε κοινωνία να απορροφήσει το αλλοεθνές στοιχείο και να συλλειτουργήσει υγιώς , ώστε να μην επιτείνονται τα φαινόμενα κοινωνικού ρατσισμού.

2. Η εξασφάλιση μιας πολιτικής κοινωνικής πρόνοιας, θα προσφέρει στους αλλοεθνείς στέγη και θα εξασφαλίσει εργασία, εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη και ασφαλιστικές παροχές. Με τον τρόπο αυτόν θα επέλθει κοινωνική αφομοίωση αυτών των ανθρώπων, θα μειωθούν οι ανισότητες και θα αποτραπεί η κοινωνική αποσύνθεση. Η ομαλή ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο ,θα αποτρέψει τη δημιουργία ανώτερων και κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων , που κατηγοριοποιούν τους μετανάστες σε πολίτες δεύτερης κατηγορίας.

3. Είναι θεμιτή η παροχή δικαιωμάτων προς τους πρόσφυγες, με την τήρηση της κείμενης νομοθεσίας. Ενδεικτικά , η εξασφάλιση της νόμιμης διαμονής τους στη χώρα φιλοξενίας, μπορεί να υλοποιηθεί με την έκδοση «πράσινης κάρτας», δηλαδή ενός επίσημου διαπιστευτηρίου , που θα τους κατοχυρώνει τα δικαιώματά τους, ως πολίτες του εν λόγω κράτους.

4. Είναι απαραίτητη η ένταξη των αλλοεθνών παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Συνήθως , τα παιδιά των προσφύγων αντιμετωπίζουν σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες, εξαιτίας του οργανικού αναλφαβητισμού , που τα διέπει. Είναι σημαντικό , να δημιουργηθούν στα σχολεία τμήματα ένταξης, ώστε να εναρμονιστούν με την εντόπια γλώσσα και τον πολιτισμό, χωρίς να παρακωλύουν την πρόοδο των εντοπίων μαθητών , αλλά και χωρίς να απογοητεύονται και να εγκαταλείπουν τις σπουδές. Παράλληλα, η εκπόνηση ομαδοσυνεργατικών δράσεων (projects) εξοικειώνει τα παιδιά με το διαφορετικό, ώστε να αλληλοεπιδρούν έμπρακτα, αποβάλλοντας οποιαδήποτε ρατσιστική συμπεριφορά.

5. Η ορθή παιδεία από πλευράς οικογένειας διαπλάθει νεαρά άτομα , που δε διέπονται από ρατσιστικά συναισθήματα και προκαταλήψεις. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω του γόνιμου διαλόγου στην οικογένεια και την εμφύσηση αυτοπεποίθησης στα παιδιά. Μόνο τότε, θα επανδρώσουν έναν δυνατό χαρακτήρα και δε θα νιώθουν καμιά απειλή απέναντι στο διαφορετικό.

6. Τα ΜΜΕ οφείλουν να μην πρόσκυνται σε πολιτικά συμφέροντα και να μη χρηματίζονται. Όταν συμβεί κάτι ανάλογο, θα σταματήσουν να επιρρίπτουν ευθύνες στους αλλοεθνείς για την επίταση των φαινομένων κοινωνικής παθογένειας , με απώτερο στόχο οι κυβερνώντες να αποποιηθούν των ευθυνών τους , όσον αφορά στην κακή πολιτική διαχείριση. Επίσης, τα ΜΜΕ οφείλουν να ενημερώνουν τους δέκτες εμπεριστατωμένα για τα προβλήματα , που αναδύονται από την προσέλευση των μεταναστών , ώστε οι πολίτες να μην εθελοτυφλούν και να είναι συνειδητοποιημένοι. Τέλος, η προβολή κοινωνικών διαφημίσεων, είναι σε θέση να ευαισθητοποιήσει τους εντόπιους πολίτες για τις δυσχέρειες των ατόμων , που προέρχονται από άλλες χώρες και να περιστείλει φαινόμενα ρατσισμού και φανατισμού.

7. Εναρμόνιση του νομοθετικού πλαισίου σε διεθνή κλίμακα, ώστε να παρέχεται άσυλο σε πρόσφυγες , που εγκαταλείπουν την πατρίδα τους, ειδικά λόγω ειδικών συνθηκών (πολεμικές συρράξεις και αναζήτηση πολιτικού ασύλου). Είναι επιτακτική, η εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής γραμμής, για την παραχώρηση δικαιωμάτων διαμονής σε νόμιμους μετανάστες- πρόσφυγες , ώστε να αποτραπεί η παράνομη μετανάστευση, που καταστρατηγεί τόσο τα δικαιώματα των εντοπίων κατοίκων, όσο και των ίδιων των μεταναστών –προσφύγων. Ταυτόχρονα, η εκχώρηση από πλευράς διεθνών φορέων και θεσμών - όπως η Ε.Ε - κονδυλίων και επιδοτήσεων, θα διευκολύνει τις χώρες υποδοχής να εφαρμόσουν μια πολιτική κοινωνική πρόνοιας , που θα εξασφαλίσει μια ποιοτικότερη διαβίωση στους μετανάστες- πρόσφυγες, τόσο σε υλικό επίπεδο, όσο και σε ηθικό.